

آشنایی با اصطلاح نامه

معاونت پژوهش مجموعه حوزوی الزهراء(س) گرگان

واحد کتابخانه

آبان ۱۴۰۱

یکی از کتابهای مرجع و ابزار کلیدی و زیربنایی تولید علم ، اصطلاح نامه (تزاروس) می باشد

تعریف اصطلاح نامه

اصطلاح نامه، مجموعه ای از اصطلاحات یک رشته یا یک حوزه از دانش بشری است که میان آنها روابط معنایی، رده ای و سلسله مراتبی برقرار شده و توانایی آن را دارد که موضوع آن رشته را با همه جنبه های اصلی و فرعی وابسته، به گونه ای نظام یافته و به منظور ذخیره و بازیابی اطلاعات و مقاصد جنبی ارائه دهد.

اهداف:

۱. نمایاندن ساختار زمینه ای معین از دانش چنان که هم نمایه ساز و هم جستجوگر بتواند از گستره آن زمینه و ارتباط میان مفاهیم آن با اندیشه های مرتبط آگاهی یابد

۲. ارائه اصطلاحاتی استاندارد در زمینه ای معین

۳. برقراری نظام ارجاعات میان اصطلاحات و رده بندی اصطلاحات به صورت سلسله مراتبی تاکید بر توجه به نوشته ها و نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان بالفعل و بالقوه

انواع رابطه در اصطلاح

رابطه واژگان در اصطلاح نامه به سه صورت می باشد:

۱. رابطه هم ارز(هم ارزش) مانند:صله رحم / احسان به خویشان
۲. رابطه سلسله مراتب : کل و جزء ، جنس و فصل ، مصداقی مانند: آداب / آداب عبادی/ آداب ظاهری نماز/ آداب باطنی نماز

۳. رابطه وابستگی و هم بستگی

مانند: وعده/ وعید

انواع نمایش در اصطلاح نامه:

۱. نمایش الفبایی

۲. نمایش نظام یافته (روابط سلسله مراتبی و وابسته)

۳. نمایش درختی

اقسام اصطلاح نامه

۱. اصطلاح نامه به لحاظ انتشار:

• اصطلاح نامه مکتوب

• اصطلاح نامه دیجیتال

یکی از اصطلاح نامه های دیجیتال ، اصطلاح نامه

تبیان می باشد. که دارای دو بخش است.

• اصطلاح نامه فرهنگی فارسی با موضوعات:

آموزش و پرورش، ادبیات، ارتباطات، اقتصاد، تاریخ، تصوف و عرفان، جامعه‌شناسی، جغرافیا، حقوق، دین، روان‌شناسی، زبان‌شناسی، علوم سیاسی، فلسفه، فناوری، مدیریت، هنر و فرهنگ، کتابداری و اطلاع‌رسانی.

• اصطلاح نامه جامع علوم اسلامی با موضوعات:

اخلاق اسلامی، اصول فقه، حقوق، علوم حدیث، علوم قرآنی، فقه، فلسفه اسلامی، مسائل جدید کلامی، منطق، جهت مطالعه اصطلاح نامه تبیان به سایت (<https://library.tebyan.net>) مراجعه نمایید.

۲. اصطلاح نامه به لحاظ محتوی:

• اصطلاح نامه عمومی

• اصطلاح نامه تخصصی

از جمله اصطلاحنامه های مکتوب تخصصی در

حوزه علوم اسلامی عبارتند از: اصطلاح نامه علوم

قرآنی، فلسفه اسلامی، علوم حدیث، اخلاق اسلامی، اصلاح الگوی مصرف، کلام جدید، منطق، اصول فقه، معارف مهدوی، راویان حدیث، حقوق، ادیان و هنر اسلامی و اصطلاح نامه فقه

اصطلاح نامه های موجود در کتابخانه مجموعه

حوزوی الزهراء(س): اصطلاح نامه کلام اسلامی،

مسائل جدید کلامی جدید، اخلاق اسلامی

